

Sygn. akt III CSK 249/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 16 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Maria Szulc

w sprawie z powództwa A. P.
przeciwko Bankowi Gospodarki Żywnościowej S.A. w Warszawie
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 maja 2012 r.,
skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 13 maja 2011 r.,

uchyla zaskarżony wyrok w części oddalającej powództwo w pozostałej części (pkt 1 II), oddalającej apelację w pozostałej części (pkt 2) oraz orzekającej o kosztach postępowania (pkt 3, 4) i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 23 sierpnia 2010 r. oddalił powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci tytułu egzekucyjnego wystawionego w dniu 4 października 2005 r. przez Bank Gospodarki Żywnościowej, któremu klauzulę wykonalności nadał Sąd Rejonowy w K. Sąd pierwszej instancji ustalił, że pozwany bank w dniu 11 marca 1997 r. zawarł umowę z M. K., na podstawie której udzielił jej kredytu w wysokości 273 000 zł. W tym samym dniu powódka udzieliła poręczenia za zobowiązanie M. K. Do umowy kredytowej wprowadzono siedem zmian. Trzy ostatnie aneksy zostały podpisane przez powódkę. Wcześniejsze zmiany umowy dotyczyły zmniejszenia oprocentowania kredytu. W dniu 4 października 2005 r. strona pozwana wystawiła bankowy tytuł egzekucyjny. W części – w zakresie obejmującym należność główną oraz dopłaty do kredytu udzielone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARIMR)- tytuł ten uzyskał klauzulę wykonalności. Było to wynikiem zmiany postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności przez Sąd Okręgowy. W styczniu 2009 r. strona pozwana złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji.

Sąd pierwszej instancji uznał, że powódka udzieliła poręczenia za wszelkie zobowiązania kredytobiorcy istniejące w chwili udzielenia poręczenia i mogące powstać w przyszłości. Bezzasadne było zatem kwestionowanie przez powódkę istnienia obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym ponad kwotę należności głównej. Za niezasadne uznał również powoływanie się na przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym wobec przerwy biegu przedawnienia spowodowanej złożeniem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, a następnie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji powódki zmienił częściowo zaskarżony wyrok, pozbawiając tytuł wykonawczy wykonalności w części dotyczącej należności głównej ponad kwotę 54800 zł. Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego oraz jego ocenę dotyczącą zakresu odpowiedzialności powódki z tytułu udzielonego poręczenia i przyjął, że zakres odpowiedzialności powódki nie został ograniczony jedynie do należności głównej. Sąd Apelacyjny uznał także, że powódka nie przedstawiła dowodów

pozwalających na weryfikację wysokości zadłużenia w stosunku do treści tytułu wykonawczego i bezzasadne były jej twierdzenia mające prowadzić do zaliczenia jej wpłat zaksięgowanych na poczet należności ubocznych na należność główną. Sąd Apelacyjny ustalił jednak, że strona pozwana w dniu 17 września 2010 r. zawarła ugodę z P. K., dotyczącą spłaty należności głównej. W tym czasie należność główna wynosiła 138015,52 zł. P. K. wpłaciła trzy raty w łącznej wysokości 83 215,52 zł. Na datę wyrokowania należność główna uległa zatem zmniejszeniu do 54800 zł, co przemawiało za częściowym uwzględnieniem apelacji i zmianą zaskarżonego wyroku w tym zakresie.

Od wyroku oddalającego częściowo apelację i powództwo powódka wniosła skargę kasacyjną zarzucając naruszenie art. 878 § 1 k.c. w zw. z art. 876 § 1 k.c. oraz art. 878 § 1 k.c. w wyniku ich błędnej wykładni. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonej części wyroku i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została oparta wyłącznie o podstawę naruszenia prawa materialnego. Zakres zaskarżenia powoduje jednocześnie, że w postępowaniu kasacyjnym poza kontrolą kasacyjną pozostaje kwestia pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie należności głównej, wynikającej z poręczenia kredytu bankowego udzielonego przez stronę pozwaną. W ramach skargi kasacyjnej skarżąca zakwestionowała istnienie tytułu wykonawczego w części obejmującej wierzytelność na kwotę 220204,93 zł, odpowiadającą wysokości odsetek od kredytu spłaconych przez ARIMR. Sąd Apelacyjny przyjął zasadnie, że objęcie przez bank tytułem egzekucyjnym odsetek od kredytu nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 878 § 1 k.c. z tego względu, że w umowie kredytowej nie była z góry oznaczona ich wysokość. Odwołując się do poglądów judykatury (wyrok SN z dnia 11 grudnia 2009 r., V CSK 215/09) przyjął zasadnie, że umowa kredytowa wskazywała jednoznacznie na odpowiedzialność poręczyciela także w zakresie odsetek od udzielonego kredytu, a tego rodzaju dług nie może być traktowany jako dług przyszły w rozumieniu art. 878 § 1 k.c. Zarzut skargi kasacyjnej dotyczący błędnej wykładni art. 878 § 1 k.c. w tym zakresie był zatem nieuzasadniony.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że w ramach podstawy powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego powódka jako dłużnik banku mogła podnosić także zarzuty nieistnienia rozszczenia banku lub jego istnienia w niższej wysokości niż to wynika z treści bankowego tytułu egzekucyjnego. Odnosząc się do tej podstawy powództwa ograniczył się jednak do oceny, że określenie stopy odsetek w sposób, który nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 96 ust 2 ustawy Prawo bankowe nie przesądza o nieistnieniu zobowiązania w tym zakresie a stanowi jedynie przeszkodę do nadania w tym zakresie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. W swoich rozważaniach pominął natomiast, że co do kwoty 220204,93 zł - stanowiącej część odsetek od kredytu - bank otrzymał już spłatę tych odsetek dokonaną w ramach dopłat do kredytu przez ARIMR. W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana przyznała, że dopłaty do kredytu udzielone przez ARIMR podlegają zwrotowi przez dłużników kredytowych na rzecz ARIMR, zaś bank jest jedynie upoważniony i zobowiązany do ich dochodzenia i następnie przekazania ARIMR. W sytuacji gdy kwota 220204,93 zł objęta tytułem wykonawczym nie stanowi zadłużenia bezpośrednio wobec banku, konieczne było ustalenie przez Sąd czy powódka udzieliła poręczenia zarówno za zobowiązania kredytobiorcy wobec banku, jak i ARIMR. Z ustaleń i rozważań przedstawionych przez Sąd Apelacyjny nie wynika natomiast, aby wychodziły one poza stwierdzenie, że powódka ponosiła odpowiedzialność w zakresie odsetek od udzielonego kredytu wyłącznie wobec banku. Stwierdzenie, że powódka udzieliła poręczenia także za dług wobec ARIMR wymagałoby z kolei oceny, czy ten dług nie miał charakteru długu przyszłego w rozumieniu art. 878 § 1 k.c. oraz oceny legitymacji strony powodowej do dochodzenia wierzytelności ARIMR w tym zakresie.

Z tych względów uzasadniony okazał się zarzut naruszenia art. 878 § 1 k.c. w zw. z art. 876 § 1 k.c. Zaskarżony wyrok podlegał zatem uchyleniu na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.c.